

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
SESSION DE 1936-1937	N° 192		ZITTINGSJAAR 1936-1937.
N° 280 (1933-1934) : PROJET DE LOI.	SÉANCE du 18 Mars 1937	VERGADERING van 18 Maart 1937	WETSONTWERP : N° 280 (1933-1934).

**PROJET DE LOI
RELATIF A LA TUTELLE DES ENFANTS
NATURELS.**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE (¹)
PAR M. JENNISSEN

MESDAMES, MESSIEURS,

On connaît l'histoire du projet qui nous est soumis. Elle est tracée tout d'abord dans l'exposé des motifs qui accompagnait le projet déposé à la Chambre le 15 mai 1931. Déjà les nombreuses préoccupations du législateur concernant les enfants naturels s'étaient, dans le projet de 1931, limitées au problème de leur tutelle. Le Sénat, par son vote du 19 juillet 1934, a encore restreint l'application de la loi, en ne visant que les enfants naturels non reconnus et ceux qui ont été reconnus par un de leurs auteurs ou par les deux auteurs dont l'un est décédé.

Une première disposition enjoint à l'officier de l'état-civil, qui reçoit la déclaration de naissance d'un enfant naturel, d'en informer le juge de paix dans les trois jours. Cette disposition est unanimement approuvée. Elle ouvre la procédure de tutelle, qui est reconnue indispensable pour les enfants non reconnus ou qui n'ont plus leur père et mère.

Autre a été l'accueil fait au reste du projet qui, sous l'article 3, organise l'administration de la personne et des biens des enfants naturels mineurs, en soumettant ceux-ci à des Conseils de tutelle, institués dans chaque canton et composés du juge de paix, de deux membres permanents effectifs et de trois membres adjoints, tous nommés pour six ans, le greffier de la justice de paix étant secrétaire.

(¹) Composition de la Commission: Président: M. Marck; Mme Blume-Grégoire; MM. Bohy, Brunet, Collard, Craeybeekx, Gruselin, Hossey, Mathieu. — Carton de Wiart, Delwaide, De Winde, Kluyskens, Koelman, Maes, Poncelet. — Janssens (W.), Jennissen. — Collet (P.), Legros. — Romsée. — Lahaut.

**WETSONTWERP
BETREFFENDE DE VOOGDIJ DER NATUURLIJKE
KINDEREN.**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE (¹)
UITGEBRACHT DOOR DEN HEER JENNISSEN

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Het wedervaren van het ons voorgelegt ontwerp is genoegzaam bekend. Dit werd aanvankelijk afgeschetst in de Memorie van Toelichting gevoegd bij het ontwerp dat, op 15 Mei 1931, bij de Kamer werd ingediend. In het ontwerp van 1931, beperkten zich de menigvuldige inlatingen van den wetgever betreffende de natuurlijke kinderen, bij het vraagstuk hunner voogdij. Door de stemming uitgebracht, op 19 Juli 1934, heeft de Senaat de toepassing van de wet nog beperkt, door slechts zijne aandacht te verleen aan de niet erkende natuurlijke kinderen en dezen erkend door een hunner ouders of door hun beide ouders waarvan een overleden is.

Volgens een eerste bepaling, moet de ambtenaar van den burgerlijke stand die de aangifte van geboorte van een natuurlijk kind ontvangt, binnen de drie dagen, den vrederechter daarvan verwittigen. Die schikking wordt eenparig goedgekeurd. Zij geeft ingang aan de procedure der voogdij welke als onmisbaar wordt beschouwd voor de niet erkende kinderen of deze die hun vader en moeder niet meer hebben.

Heel anders was het onthaal aan het overige van het ontwerp, waar het, onder artikel 3, het beheer regelt over den persoon en de goederen van de minderjarige natuurlijke kinderen. Dezen worden onderworpen aan voogdijraden, in ieder kanton opgericht en bestaande uit den vrederechter, twee vaste leden en drie toegevoegde leden, allen voor zes jaar benoemd, terwijl de griffier van het vrederecht secretaris is.

(¹) Samenstelling van de Commissie: Voorzitter: de heer Marck; Mevr. Blume-Grégoire; de heeren Bohy, Brunet, Collard, Craeybeekx, Gruselin, Hossey, Mathieu. — Carton de Wiart, Delwaide, De Winde, Kluyskens, Koelman, Maes, Poncelet. — Janssens (W.), Jennissen. — Collet (P.), Legros. — Romsée. — Lahaut.

Il a paru qu'au lieu d'améliorer la situation des enfants naturels, on l'aggravait en confiant leur sort à des organismes qui deviendraient rapidement administratifs, n'ayant plus la souplesse, ni surtout les qualités de cœur qu'on reconnaît aux Conseils de famille. A raison de plus de 4,000 enfants naturels non reconnus par an, il y aurait au bout de vingt ans, disparitions, émancipations par mariage et légitimations déduites, quelque 25,000 enfants placés sous la surveillance de Conseils de tutelle cantonaux où des personnes, assurément honorables, mais étrangères aux enfants, seraient assumées comme tuteurs. Le péril moral d'une telle organisation, au point de vue de l'éducation et du respect des consciences est certain.

Un autre reproche est fait au projet, en ce qu'il prévoit à l'article 475*k*, que l'enfant naturel non reconnu, dont la mère, indiquée comme telle dans l'acte de naissance ne peut pourvoir à ses besoins, et s'il s'avère impossible de trouver une personne disposée à assumer gratuitement sa garde comme tuteur, sera confié à la Commission d'assistance publique. Cette disposition est grave : elle risque de devenir une règle de facilité pour les Conseils de tutelle cantonaux, qui réduiront ainsi à néant tout l'effort législatif de ces dernières années, en faveur de la mère naturelle pauvre et des sociétés protectrices de l'enfance.

Votre Commission estime qu'il n'y pas lieu de faire un sort spécial aux enfants naturels au point de vue de leur tutelle. C'est dans le cadre de la législation existante qu'il faut les traiter, en spécifiant que le juge de paix, informé de leur naissance, convoquera à leur intention un Conseil de famille : d'où notre amendement à l'article 405 du Code civil.

La composition de ce Conseil de famille nécessite un amendement à l'article 409, qui permet déjà d'appeler des amis des père et mère du mineur.

Nous retiendrons également du projet voté par le Sénat, mais en les insérant à la section première du chapitre de la tutelle, sous les articles 396*a* et suivants, les articles 475*g*, 475*h* et 475*i*, qui attribuent la tutelle de droit à l'auteur qui a reconnu l'enfant.

Nous aurons accompli ainsi une première étape dans l'œuvre nécessaire du redressement de la législation qui concerne les enfants naturels.

Des membres de la Commission ont souhaité qu'une législation prochaine contrôle la puissance paternelle, qui appartient à l'auteur de l'enfant naturel reconnu. Les Comités de patronage devraient, disent-ils, s'enquérir périodiquement de la situation de l'enfant naturel et s'il était établi que le père ou la mère ne remplissent pas leurs obligations ou ne sont pas en

Het is gebleken dat, in stede van den toestand der natuurlijke kinderen te verbeteren, deze verergerde, door hun lot toe te vertrouwen aan inrichtingen die snel een administratief uitzicht verkrijgen, zonder de noodige lenigheid, noch vooral de hoedanigheden van karakter welke men bij de Familieraden vindt. Tegenover 4,000 niet erkende natuurlijke kinderen per jaar, zou men, na aftrek van de verdwijningen, ontvoogdingen door huwelijk en wettigingen, zoowat 25,000 kinderen tellen, welke onder het toezicht geplaatst worden van de kantonale voogdijraden waar personen, hoe achtenswaardig ook maar vreemd voor de kinderen, tot voogden zouden aangesteld worden. Aan het zedelijk gevaar dat uit het oogpunt van de opvoeding en van den eerbied voor de gewetens hieraan zou verbonden zijn, valt niet te twifelen.

Een ander verwijt dat men het ontwerp toestuurt is, dat het, in artikel 475*k*, bepaalt dat het niet erkend natuurlijk kind, waarvan de als zoodanig in de geboorteakte aangeduide moeder niet in zijn behoeften voorzien kan, en indien het onmogelijk blijkt een persoon te vinden die bereid is kosteloos als voogd de bewaring van het kind op zich te nemen, aan de Commissie voor Openbaren Onderstand zal toevertrouwd worden. Deze bepaling is bedenkelijk : zij dreigt een al te gemakkelijke regel te worden voor de kantonale voogdijraden welke aldus al de wetgevende bemoeiingen dezer laatste jaren ten bate van de arme natuurlijke moeder en van de verenigingen voor kinderbescherming ongedaan zullen maken.

Uw Commissie is van oordeel dat er geen afzonderlijke behandeling moet ingevoerd worden voor de natuurlijke kinderen wat hun voogdij betreft. Zij moeten behandeld worden binnen de perken van de bestaande wetten, mits te bepalen dat de vrederechter, zoodra hij kennis heeft van hun geboorte, voor hun bestwil een Familieraad bijeenroepen zal : dit is het doel van ons amendement op artikel 405 van het Burgerlijk Wetboek.

Met het oog op de samenstelling van dezen Familieraad, moet ook artikel 409 dat reeds toelaat beroep te doen op vrienden van vader en moeder van den minderjarige, gewijzigd worden.

Uit het ontwerp dat in den Senaat aangenomen werd, nemen wij ook de artikelen 475*g*, 475*h* en 475*i* over welke de voogdij van rechtswege toekennen aan den ouder die het kind erkend heeft, maar wij laschen ze in de eerste afdeeling van het hoofdstuk over de voogdij.

Aldus zullen wij een eersten stap gezet hebben op den weg van de herziening van de wetsbepalingen ten zake van de natuurlijke kinderen.

Leden van de Commissie hebben den wensch te kennen gegeven dat door een volgende wet de ouderlijke macht zou gecontroleerd worden welke toekomt aan den ouder van het erkend natuurlijk kind. Naar zij zeggen zouden beschermcomiteeten zich op geregelde tijden op de hoogte moeten stellen van den toestand van het natuurlijk kind en indien blijken

état de les remplir, ils pourraient demander au Juge des Enfants de prendre les mesures nécessaires. Il a d'ailleurs été émis l'avis que l'organisation même de la tutelle des enfants naturels non reconnus devrait être rattachée à la juridiction spéciale des enfants.

La Commission, estimant que le projet actuel doit être renvoyé au Sénat, où d'autres propositions concernant les enfants naturels sont en instance, s'en est tenu aux dispositions essentielles qui suivent et dont la signification n'échappera à personne.

Le Rapporteur,
E. JENNISSEN.

Le Président,
H. MARCK.

TEXTE PROPOSÉ PAR LA COMMISSION

Article premier.

Les dispositions suivantes formeront l'article 57bis du Code civil :

« L'officier de l'état-civil qui reçoit la déclaration de naissance d'un enfant naturel doit en informer le juge de paix dans les trois jours.

» L'officier de l'état-civil qui contrevient à cette disposition est puni d'une amende qui n'excède pas 100 francs; s'il y a récidive, l'amende peut être portée au double ».

Art. 2.

Dans l'article 159 du Code civil, remplacer les mots « d'un tuteur *ad hoc* qui lui sera nommé » par les mots « de son tuteur ».

Art. 3.

Les dispositions suivantes seront inscrites à la section première du Chapitre II, du Titre X du Code civil :

« Article 396a. — Si l'enfant naturel a été reconnu par un de ses auteurs encore en vie, la tutelle appartient de droit à cet auteur.

» En cas d'absence de reconnaissance, le juge de paix signalera à la mère — non mariée — de l'enfant, indiquée dans l'acte, les effets juridiques s'attachant à la reconnaissance et les formes dans lesquelles il peut y être procédé.

» Article 396b. — De même le père ou la mère naturels qui auront reconnu l'enfant naturel, ou en

mocht dat de vader of de moeder hun verplichtingen niet nakomen of daartoe niet in staat zijn zouden zij den kinderrechtter mogen verzoeken om de noodige maatregelen te nemen. Trouwens, de meening werd uitgedrukt dat de inrichting zelf van de voogdij der niet erkende natuurlijke kinderen zou moeten aan de bijzondere rechtsmacht voor kinderen gehecht worden.

Daar de Commissie van oordeel is dat het huidig ontwerp naar den Senaat moet teruggezonden worden waar andere voorstellen betreffende de natuurlijke kinderen aanhangig zijn heeft zij zich gehouden aan de onderstaande belangrijke bepalingen waarvan de betekenis aan niemand ontgaan zal.

De Verslaggever,
E. JENNISSEN.

De Voorzitter,
H. MARCK.

TEKST VOORGESTELD DOOR DE COMMISSIE

Eerste artikel.

De volgende bepalingen zullen artikel 57bis van het Burgerlijk Wetboek uitmaken :

« De ambtenaar van den burgerlijken stand die de aangifte van geboorte van een natuurlijk kind ontvangt moet, binnen drie dagen, den vrederechter daarvan verwittigen.

» De ambtenaar van den burgerlijken stand die deze bepaling overtreedt, wordt gestraft met een geldboete die 100 frank niet te boven gaat; in geval van herhaling, kan de geldboete tot het dubbel opgevoerd worden. »

Art. 2.

In artikel 159 van het Burgerlijk Wetboek worden de woorden : « van een voogd *ad hoc* die over hem wordt aangesteld » vervangen door « van zijn voogd ».

Art. 3.

De hiernavolgende bepalingen worden ingelascht in de eerste afdeeling van hoofdstuk II, titel X van het Burgerlijk Wetboek :

« Art. 396a. — Zoo het natuurlijk kind erkend werd door een zijner nog levende ouders, behoort de voogdij van rechtswege aan dezen ouder.

» Bij gemis van erkenning, wijst de vrederechter de ongehuwde en in de akte vermelde moeder van het kind op de juridische gevolgen verbonden aan de erkenning en op de vormen waarin daartoe kan worden overgegaan.

» Art. 396b. — De natuurlijke vader of moeder, die het natuurlijk kind erkend hebben, of in geval

cas de double reconnaissance le dernier mourant aura le droit de choisir un tuteur dans les formes prescrites par les articles 392 et 398.

» Article 396c. — Hors les cas de tutelle légale ou testamentaire, le Conseil de famille nomme le tuteur; dans les cas de tutelle légale ou « dative » il nomme le subrogé tuteur; il peut le faire dans les autres cas.

» Les fonctions du tuteur conférés par le conseil de famille prendront fin en cas de reconnaissance volontaire postérieure à sa désignation, à moins que cette reconnaissance ne soit contestée judiciairement; en ce cas, le tuteur demeurera en fonction jusqu'au jugement définitif.

» Le Conseil de famille peut également nommer un tuteur ou un subrogé tuteur *ad hoc*. »

Art. 4.

L'article 405 du Code civil est complété comme suit :

« Il en sera de même pour les enfants naturels non reconnus ou reconnus par un de leurs auteurs ou par leurs deux auteurs dont l'un est décédé. »

Art. 5.

L'article 409 du Code civil est complété comme suit : « soit, à défaut de ceux-ci quand il s'agira d'enfants naturels, des membres des sociétés protectrices de l'enfance. »

van dubbele erkenning, de langstlevende, heeft het recht een voogd te kiezen in de vormen voorgeschreven bij de artikelen 392 en 398.

» Art. 396c. — Behoudens de gevallen van wettige voogdij of krachtens testament, benoemt de Voogdijraad den voogd; in de gevallen van wettige of van opgedragen voogdij, benoemt hij den toezienden voogd; hij mag het in de overige gevallen doen.

» Het ambt van den voogd, opgedragen door den Familieraad, houdt op in geval van vrijwillige erkenning na zijn aanduiding, tenzij deze erkenning in rechten wordt betwist; in dit geval, blijft de voogd in zijn ambt tot aan het eindvonnis.

» De Voogdijraad kan eveneens een voogd en een toezienden voogd *ad hoc* aanstellen. »

Art. 4.

Artikel 405 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld als volgt :

« Zulks geldt ook voor de natuurlijke kinderen niet erkend of erkend door een van hun ouders of door hun beide ouders van wie een overleden is. »

Art. 5.

Art. 409 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld als volgt : « hetzij, bij dezer ontstentenis, wanneer het natuurlijke kinderen betreft, van de leden der vereenigingen voor kinderbescherming. »